

VN/13047/2022
VN/13047/2022
-UM-19

9.12.2024

ULKOMINISTERIÖ

Erityisasiantuntija Janna Heikkinen-Hindrén

MUISTIO

9.12.2024

SUOMEN VALTION EDUSTUS AFRIKAN KEHITYSPANKIN JOHTOKUNNASSA

Afrikan kehityspankkiryhmän tavoite on Afrikan maiden kestävä talouskasvun ja sosiaalisen kehityksen edistäminen. Afrikan kehityspankkiryhmän muodostavat Afrikan kehityspankki (AfDB, perustettu 1964), pehmeäehtoista lainarahoitusta ja lahja-apua myöntävä Afrikan kehitysrahasto (AfDF, perustettu 1973) sekä Nigeria Trust Fund (NTF, perustettu 1976). Pankilla on 82 osakkeenomistajamaata, joista 27 on mantereen ulkopuolisia. Äänioikeuksista 58,8 % on Afrikan mailla ja 41,2 % Afrikan ulkopuolisilla mailla. Afrikan kehityspankkiryhmän perustajajäseniä ovat Afrikan maat. Afrikan kehityspankkiryhmä myönsi uutta rahoitusta vuonna 2023 noin 10,8 miljardia dollaria.

Suomi liittyi Afrikan kehityspankkiin vuonna 1983, kun liittyminen tuli mahdolliseksi Afrikan ulkopuolisille maille. Suomen ääniosuus on tällä hetkellä 0,48 %. Afrikan kehitysrahastoon Suomi liittyi perustajajäsenenä vuonna 1973 ja on osallistunut sen rahoitukseen alusta lähtien. Rahastolla on 32 rahoittajamaata. Suomen ääniosuus AfDF:ssä on 0,96 %. Suomi on osallistunut pankin viimeisimpään pääomakorotukseen vuonna 2019 sekä sitoutunut AfDF-16 lisärahoituskaudella 2023-2025 77,1 miljoonan euron avustusmuotoiseen sekä 80 miljoonan euron lainamuotoiseen rahoitukseen.

Pankin ylintä päätäntävaltaa käyttää hallintoneuvosto, jossa Suomen virallinen edustaja on alivaltiosihteeri Pasi Hellman (UM). Kehitysrahastolla on muodollisesti erillinen hallintoneuvosto, jonka jäseninä toimivat pankin hallintoneuvoston jäsenet. Pankin pysyvä, kokopäiväinen johtokunta toimii Abidjanissa, Norsunluurannikolla sijaitsevasta päämajasta käsin. Johtokunta hyväksyy pankin strategiset linjaukset, maastrategiat ja hankkeet sekä budjetin. Johtokuntaedustaja edustaa äänestysryhmää johtokunnassa ja sen alaisissa työryhmissä ja toimii yhteistyössä edustamiensa maiden pääkaupunkien kanssa informoiden ja konsultoiden niitä pankin toimintaa koskien. AfDB:n johtokunnassa Suomi kuuluu samaan äänestysryhmään Tanskan, Ruotsin, Norjan, Irlannin ja Intian kanssa.

Pankkiryhmän keskeiset ajankohtaiset kysymykset koskevat pankin uuden kymmenvuotisstrategian toimeenpanoa 2024-2033 ja pankin lainakapasiteetin lisäämistä. Keskeisiä painoituksia ovat muun muassa ilmastonmuutoksen haasteet, maiden velkakestävyuden vahvistaminen, ruokaturva, nuorten työllistyminen ja alueellisen integraation edistäminen. Lisäksi pankki osallistuu kansainvälisen rahoitusarkkitehtuurin uudistamiseen.

Afrikan kehitys pankin päämajassa avautuu Suomen johtokuntaedustajan (Executive Director) tehtävä 1.8.2025 lukien 31.7.2026 päättyvälle toimikaudelle. Kyseessä on lähtökohtaisesti kolmen vuoden toimikausi, mutta kahden jatkovuoden osalta kesto vahvistuu seuraavan äänestysryhmän edustautumissopimuksen myötä. Edustautumissopimuksesta neuvotellaan parhaillaan. Edustaja toimii äänestysryhmän kuuden maan yhteisenä edustajana johtokunnassa. Toimistossa työskentelee johtokuntaedustajan lisäksi kaksi neuvonantajaa ja assistentti. Kehitys pankkien johtokuntatehtävät tarjoavat Suomelle merkittävän mahdollisuuden kehityspoliittiseen vaikuttamiseen ja Suomen kaupallis-taloudellisten etujen edistämiseen.

Esitetään, että tehtävään nimitetään ulkoasiainneuvos Pirkka Tapiola. Tapiola on työskennellyt ulkoministeriön palveluksessa yli 20 vuoden ajan monipuolisissa tehtävissä. Hänellä on kokemusta työskentelystä Afrikan kehitys pankin toiminta-alueella sekä monipuolista kansainvälistä kokemusta. Hänellä on tehtävän edellyttämää makrotaloudellista ja Afrikan mantereen kestävä kehitystä sekä Suomen prioriteettien edistämistä koskevaa osaamista. Lisäksi Tapiolalla on ansiokas kokemus vastuullisissa päällikkötehtävissä niin EU:n kuin Suomen ulkoasiainhallinnossa. Hänellä on tehtävän vaatima laaja Afrikka-kokemus ja verkostot, erinomaiset sosiaaliset- ja verkottumistaidot sekä osoitettu perehtyneisyys ja kyky toimeenpanna kehityspoliittikkaa ja vienninedistämistyötä osana Suomen Team Finland –verkostoa.